EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 5.6.2025
COM(2025) 278 final

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

millega antakse luba alustada läbirääkimisi transpordiühenduse lepingu läbivaatamise üle

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Transpordiühenduse asutamise lepingu[1] (edaspidi „transpordiühenduse leping“) on heaks kiitnud Euroopa Liit[2] ning ratifitseerinud kuus Lääne-Balkani partnerit – Albaania Vabariik, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia Vabariik, Kosovo,[*] Montenegro ja Serbia Vabariik (edaspidi „Kagu-Euroopa osalisriigid“). Leping jõustus 1. mail 2019.

Lepingut kohaldatakse maantee-, raudtee-, sisevee- ja meretranspordi valdkonnas ning sellega on ette nähtud transporditurgude ja -võrkude, sealhulgas lennujaamataristu järkjärguline integreerimine asjakohaste ELi õigusaktide alusel, sealhulgas tehniliste standardite, koostalitluse, ohutuse, turvalisuse, liikluse korraldamise, konkurentsi, sotsiaalpoliitika, riigihangete ja keskkonna valdkonnas.

Transpordiühendus on alates 2019. aastast seda eesmärki järginud, tugevdades piirkondlikku koostööd ja pakkudes sihtotstarbelist tehnilist abi koos suutlikkuse suurendamise algatustega. Selliste jõupingutustega on transpordiühendus teinud edusamme õigusaktide ühtlustamisel ja transporditurgude integreerimisel nii Kagu-Euroopa osalisriikide vahel kui ka nende riikide ja ELi vahel. Siiski on palju veel teha.

Transpordiühenduse lepingu artiklis 42 on sätestatud, et leping vaadatakse läbi iga lepinguosalise taotluse korral ning igal juhul viie aasta möödumisel selle jõustumisest.

Transpordiühenduse lepingu osalised ning Ukraina, Gruusia ja Moldova Vabariigi transpordiministrid kiitsid 15. novembril 2022 heaks ühisavalduse transpordisektori arendamiseks tehtava koostöö kohta. See poliitiline dokument sai aluseks nende riikide osalemisele transpordiühenduse töös vaatlejatena. Ühisavalduses esitati ka seisukoht, et tuleks põhjalikult uurida, milline on võimalik vastastikune kasu, mis tuleneb Ukraina, Moldova Vabariigi ja Gruusia võimalikust ühinemisest transpordiühenduse lepinguga.

Käesolevas soovituses tehakse ettepanek, et nõukogu volitaks komisjoni alustama läbirääkimisi transpordiühenduse lepingu läbivaatamiseks.

Üldeesmärk peaks olema pidada Kagu-Euroopa osalisriikidega ning Ukrainaga ja Moldova Vabariigiga läbirääkimisi transpordiühenduse lepingu muudatuste üle, et toetada ja tõhustada kõigi lepinguosaliste õigusaktide vastavusse viimist asjakohase liidu õigustikuga, võttes arvesse nende Euroopa-väljavaateid.

See peaks hõlmama uusi mehhanisme transpordiühenduse lepingus leiduvate siduvate kohustuste täitmise tagamiseks abinõude (näiteks hääleõiguse peatamine) abil, kui on tegemist kohustuste tõsise ja jätkuva rikkumisega. Liidu õigustikuga vastavusse viimise mehhanismi tugevdamiseks tuleks tugevdada transpordiühenduse lepingu alalist sekretariaati. Lisaks tuleks muudatustega täpsustada transpordiühenduse lepingu rolli, et toetada üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) kavandatavat laiendamist Kagu-Euroopa osalisriikide suunal, võttes eelkõige arvesse poliitika arengut TEN-T õigusraamistiku osas. Lisaks sellele tuleks läbi

---

[1] ELT L 278, 27.10.2017, lk 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/1937/oj.

[2] Nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/392 transpordiühenduse asutamise lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 71, 13.3.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

[*] See nimetus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

vaadata transpordiühenduse lepingu I lisa, et hõlmata liidu õigustik, mis kehtis enne transpordiühenduse lepingu allkirjastamist ning et võtta arvesse asjassepuutuvaid poliitikaarenguid, mis on toimunud transpordivaldkonnas või sellega seotud valdkondades, mida käsitletakse I lisas. Muudatuste eesmärk peaks olema parandada teatavaid korralduslikke aspekte, mis on tuvastatud transpordiühenduse lepingu rakendamisel, ning täpsustada eeskirju seoses Euroopa Kohtu praktika rakendamisega transpordiühenduse lepinguga hõlmatud juhtudel.

Muudatused peaksid võimaldama ka Ukraina ja Moldova Vabariigi täisliikmesust transpordiühenduse lepingus. Selleks et tagada nimetatud riikide täielik integreerimine transpordiühenduse lepingusse, peaks komisjon pidama läbirääkimisi lisade üle, mis käsitlevad transpordiühenduse asutamise lepingu artiklis 40 osutatud üleminekukorda, mis kuulub kohaldamisele mõlema riigi suhtes nende ühinemise puhul. Lisaks peaks komisjonil olema võimalik käsitleda Ukraina ja Moldova Vabariigi võimalikke nõudmisi transpordiühenduse lepingu sisu osas.

Võttes arvesse demokraatia tagasilangust Gruusias, sealhulgas välismõju läbipaistvust käsitleva seaduse vastuvõtmist, mis ohustab Gruusia liikumist ELiga ühinemise suunas ja mis on ühinemisprotsessi tegelikult peatanud, tuleks edasi lükata otsus astuda konkreetseid samme, et Gruusia saaks transpordiühenduse lepingu täisliikmeks. Selline edasilükkamine on kooskõlas Euroopa Ülemkogu 27. juuni 2024. aasta,[3] 17. oktoobri 2024. aasta[4] ja 19. detsembri 2024. aasta[5] kohtumisel peetud aruteludega ning kajastab komisjoni laienemisaruande järeldusi.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesoleva soovituse eesmärgid on kooskõlas ELi laiemate jõupingutustega toetada Kagu-Euroopa osalisriikide ning Ukraina ja Moldova Vabariigi transpordisektori reforme osana nende üldisest ühinemisprotsessist ning täiendavad neid jõupingutusi. Alates transpordiühenduse lepingu jõustumisest on Euroopa Ülemkogu korduvalt kinnitanud, et Kagu-Euroopa osalisriikide tulevik kuulub kindlalt ELi. 2020. aasta märtsis kiitsid Euroopa Ülemkogu liikmed heaks üldasjade nõukogu otsuse[6] alustada ühinemisläbirääkimisi Põhja-Makedoonia Vabariigi ja Albaania Vabariigiga. 2024. aasta märtsis otsustas[7] Euroopa Ülemkogu alustada ühinemisläbirääkimisi Bosnia ja Hertsegoviinaga. 2022. aasta detsembris esitas Kosovo ELi liikmeks saamise taotluse.

14.–15. detsembril 2023 toimunud Euroopa Ülemkogu otsustas alustada ühinemisläbirääkimisi Ukrainaga ja Moldova Vabariigiga[8]. Kahe riigi jaoks algasid ühinemisläbirääkimised ametlikult kahe valitsustevahelise konverentsi raames 25. juunil 2024 Luxembourgis.

Lisaks sellele on eesmärk täiendavalt toetada transpordivõrkude integreerimist kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/1679[9]. Muu hulgas nähakse selle määrusega ette sihtotstarbelised Euroopa transpordikoridorid, mille eesmärk on veelgi

---

3 https://www.consilium.europa.eu/media/qa3lblga/euco-conclusions-27062024-en.pdf.
4 https://www.consilium.europa.eu/media/2pebccz2/20241017-euco-conclusions-en.pdf.
5 https://www.consilium.europa.eu/media/jhlenhaj/euco-conclusions-19122024-en.pdf.
6 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7002-2020-INIT/en/pdf.
7 https://www.consilium.europa.eu/media/70880/euco-conclusions-2122032024.pdf.
8 https://www.consilium.europa.eu/media/68967/europeancouncilconclusions-14-15-12-2023-en.pdf.
9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1679, milles käsitletakse liidu suuniseid üleeuroopalise transpordivõrgu arendamise kohta ning millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1153 ja (EL) nr 913/2010 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1315/2013 (ELT L, 2024/1679, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj).

tugevdada ühendusi liikmesriikide ning Kagu-Euroopa osalisriikide, Ukraina ja Moldova Vabariigi vahel.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Soovitus on kooskõlas muude ELi poliitikavaldkondadega, eelkõige laienemis- ja naabruspoliitikaga. Euroopa Komisjon võttis 8. novembril 2023 vastu uue Lääne-Balkani majanduskasvu kava,[10] mille eesmärk on pakkuda piirkonnale enne ühinemist mõningaid ELi liikmesusest tulenevaid eeliseid, hoogustada majanduskasvu ja kiirendada hädavajalikku sotsiaal-majanduslikku lähenemist. Eesmärgiks on aidata partneritel kiirendada reforme ja investeeringuid, et märkimisväärselt tõsta laienemisprotsessi ja majanduskasvu tempot.

Samuti kiitis komisjon 15. aprillil 2024 heaks Ukraina kava,[11] millega toetatakse Ukraina taastamist, ülesehitamist ja ajakohastamist ning eelkõige riigi reformipüüdlusi teel ELi liikmesuse suunas. 10. oktoobril 2024 võttis komisjon vastu teatise Moldova majanduskasvu kava kohta,[12] mille eesmärk on hoogustada Moldova majandust ja tuua riik lähemale ELi liikmesusele reformide kiirendamise ja finantsabi kaudu.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Transpordiühenduse lepingu eesmärk on luua maantee-, raudtee-, sisevee- ja meretransporti hõlmav transpordiühendus ning arendada Euroopa Liidu ja Kagu-Euroopa osalisriikide vahelist transpordivõrku. ELi toimimise lepingu artiklis 91 on sätestatud, et ühise transpordipoliitika raames võetud meetmed raudtee-, maantee- ja siseveetranspordi suhtes võetakse vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt. Artikli 100 lõikes 2 on sätestatud, et meretransporti käsitlevad asjakohased sätted võetakse samuti vastu seadusandliku tavamenetluse kohaselt. Kavandatava otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi lepingu üle ja antakse läbirääkijale juhised, materiaalõiguslik alus on seega ELi toimimise lepingu artikkel 91 ja artikli 100 lõige 2.

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 218 on sätestatud menetlus läbirääkimiste pidamiseks ja lepingute sõlmimiseks ELi ja kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide vahel. Nimetatud artikli lõike 3 kohaselt annab komisjon soovitusi nõukogule, kes võtab vastu otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi ning nimetatakse sõltuvalt kavandatava lepingu teemast ELi läbirääkija või ELi läbirääkimisrühma juht. Artikli 218 lõikega 4 on ette nähtud, et nõukogu võib anda läbirääkijale juhiseid ning moodustada erikomitee, kellega tuleb läbirääkimiste pidamisel konsulteerida. Kavandatava otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi lepingu üle ja antakse läbirääkijale juhised, menetlusõiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 218 lõiked 3 ja 4.

- **Liidu pädevus**

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 216 lõikes 1 on öeldud:

„Liit võib sõlmida lepingu ühe või mitme kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga, kui aluslepingutes on nii sätestatud või kui lepingu sõlmimine on vajalik mõne aluslepingutes seatud eesmärgi saavutamiseks liidu poliitika raames, kui lepingu

[10] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/new-growth-plan-western-balkans_en.

[11] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/proposal-council-implementing-decision-approval-assessment-ukraine-plan_en.

[12] https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/growth-plan-moldova-commission-proposal_en.

sõlmimise näeb ette liidu õiguslikult siduv akt või kui see võib mõjutada ühiseeskirju või muuta nende reguleerimisala.“

Liit sõlmis transpordiühenduse lepingu nõukogu otsuse (EL) 2019/392[13] alusel. Kuna transpordiühenduse leping on ELi ja Kagu-Euroopa osalisriikide vaheline leping, tuleks kõnealuse lepingu muutmise üle pidada läbirääkimisi ELi tasandil.

Transpordiühendus põhineb Kagu-Euroopa osalisriikide transporditurgude järkjärgulisel integreerimisel ELi transporditurgu asjakohase ELi õigustiku alusel ning hõlmab kõikide transpordiliikidega (v.a lennutransport) seotud tehnilisi standardeid, koostalitlust, ohutust, turvalisust, liikluse korraldamist, sotsiaalpoliitikat, riigihankeid ja keskkonnaküsimusi.

Käesolev ettepanek käsitleb läbirääkimiste alustamist transpordiühenduse lepingu muutmiseks, mille eesmärk on: i) toetada ja tugevdada Kagu-Euroopa osalisriikide õigusaktide ühtlustamist; ii) tugevdada transpordiühenduse lepingu alalise sekretariaadi rolli; iii) vaadata läbi transpordiühenduse lepingu I lisa, et lisada liidu õigustik, mis kehtis enne lepingu allkirjastamist, ning võtta arvesse asjassepuutuvaid poliitikaalaseid arenguid, mis on toimunud transpordivaldkonnas või sellega seotud valdkondades, mis on asjaomase lisaga hõlmatud; iv) parandada teatavaid korralduslikke aspekte; v) täpsustada asutamislepingu tõlgendamise eeskirju, võttes arvesse Euroopa Kohtu praktikat vastavalt asutamislepingu artiklile 19, et hõlmata ka pärast lepingu allkirjastamist kujunenud kohtupraktika; vi) võimaldada Ukrainal ja Moldova Vabariigil saada transpordiühenduse lepingu täisliikmeks, pidades muu hulgas läbirääkimisi lisade üle, milles käsitletakse üleminekukorda kummagi riigi puhul. Seetõttu ei mõjuta ettepanek lepingu sisulist kohaldamisala, on kooskõlas selle poliitiliste eesmärkidega ega muuda ELi pädevust selles valdkonnas.

Seetõttu on ELil ainupädevus sõlmida rahvusvaheline leping transpordiühenduse lepingu muutmiseks, sealhulgas lisad üleminekukorra kohta, mida kohaldatakse Ukraina ja Moldova Vabariigi võimaliku ühinemise puhul.

- **Proportsionaalsus**

Läbirääkimistega saavutatud muudatustega ei muudeta transpordiühenduse lepingu sisulist kohaldamisala ning need piirduvad meetmetega, mis on vajalikud lepingu tõhusamaks rakendamiseks ning Ukraina ja Moldova Vabariigi täisliikmeks saamise võimaldamiseks.

Kavandatav leping on kõige tõhusam vahend ELi, Kagu-Euroopa osalisriikide ning Ukraina ja Moldova Vabariigi vaheliste transpordialaste suhete parandamiseks. Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 4 kohaselt ei lähe soovitus seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- **Vahendi valik**

Komisjoni soovitus nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi, on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 3, milles on sätestatud, et komisjon annab soovitusi nõukogule, kes võtab vastu otsuse, millega antakse luba alustada läbirääkimisi.

[13] Nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/392 transpordiühenduse asutamise lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 71, 13.3.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/392/oj).

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Komisjoni taotlusel moodustas alaline sekretariaat 2024. aasta jaanuaris mitteametliku töörühma, et viia läbi transpordiühenduse lepingu praeguse rakendamise esialgne hindamine ning teha transpordiühenduse lepingu läbivaatamise raames kindlaks võimalikud valdkonnad, kus on vaja teha sisulisi ja korralduslikke parandusi.

Alalise sekretariaadi juhitud mitteametlik töörühm koosnes komisjoni, liikmesriikide ja Kagu-Euroopa osalisriikide esindajatest ning vaatlejate esindajatest. Selle ülesanne oli teha kindlaks järgmine:

- millised oleksid sisulised muudatused, mis võivad anda positiivse panuse seoses transpordiühenduse lepingu eesmärgiga, milleks on Kagu-Euroopa osalisriikide transporditurgude tihedam integreerimine, tuginedes asjakohasele ELi õigustikule;
- kas on vaja toetada tõhusamalt soovitusliku üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) arengu jälgimist piirkonnas;
- uued töösuunad/ülesanded, et järgida arenguid ELi suhetes Kagu-Euroopa osalisriikidega; ning
- millised oleksid võimalikud korralduslikud muudatused, mis tõenäoliselt parandavad transpordiühenduse lepingu nõuetekohast toimimist ja rakendamist.

Asjaomane töö on lõppenud ning alaline sekretariaat on koostanud lõpparuande, mis sisaldab kokkuvõtet sellest tööst ja selle peamisi järeldusi ning milles tuuakse esile peamised valdkonnad, mida võiks läbivaatamise käigus käsitleda.

Kosovo taotles mitteametliku töörühma töö raames oma praeguse transpordiühenduse lepingus sisalduva nime (Kosovo*) muutmist, et see oleks „Kosovo Vabariik“. Samuti soovib Kosovo muuta viisi, kuidas tema piire on kujutatud transpordiühenduse lepingu I lisas esitatud TEN-T näitlikel kaartidel. Põhja-Makedoonia Vabariik tõstatas vajaduse vaadata uuesti läbi transpordiühenduse lepingule lisatud kahepoolsed protokollid ja kohandada neid merepiirita lepinguosaliste konkreetsele olukorrale, eelkõige meretransporti käsitlevate sätete osas. Montenegro märkis, et teatavaid transpordiühenduse lepingu I lisas esitatud regulatsioone tuleks ajakohastada.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

2023. aastal pidasid komisjoni talitused Kagu-Euroopa osalisriikidega mitmeid kahepoolseid arutelusid Ukrainast ja Moldova Vabariigist pärit vaatlejate tihedama kaasamise üle transpordiühenduse lepingu töösse[14].

Ilma et see piiraks seisukohtade kujundamist asjaomaste riikide valitsuse poolt, esineb üldine tugev toetus algatusele integreerida Ukraina ja Moldova Vabariik tihedamalt transpordiühenduse lepingu töösse, pidades silmas täisliikmeks saamist, samas on olemas ka

[14] Need kahepoolsed arutelud käsitlesid ka Gruusia kui transpordiühenduse praeguse vaatleja võimalikku tihedamat kaasamist.

ilmne vastuväide ühe konkreetse Lääne-Balkani osalise (s.o Kosovo) ja vaatlejate vaheliste kahepoolsete suhete kohta.

Albaania ei ole tõstatanud konkreetseid probleeme seoses vaatlejate tihedama kaasamisega transpordiühenduse töösse ning on teatanud, et toetab transpordiühenduse lepingu laiendamist Ukrainale ja Moldova Vabariigile.

Bosnia ja Hertsegoviina on väljendanud toetust transpordiühenduse lepingu laiendamisele Ukrainale ja Moldova Vabariigile.

Kosovo on rõhutanud, et tal ei ole olulisi probleeme seoses vaatlejate transpordiühenduse lepingu täisliikmeks saamisega, tõstatades samas konkreetse küsimuse, nagu Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni mittetunnustamine Ukraina ja Moldova Vabariigi poolt.

Montenegro ei ole tõstatanud probleeme seoses vaatlejate tihedama kaasamisega transpordiühenduse töösse ning on väljendanud toetust vaatlejatee saamisele transpordiühenduse lepingu täisliikmeks.

Põhja-Makedoonia ei ole tõstatanud probleeme vaatlejate transpordiühenduse lepingu töösse tihedama kaasamise osas ning on teatanud, et toetab Ukraina ja Moldova Vabariigi ühinemist transpordiühenduse lepinguga.

Serbia ei ole tõstatanud probleeme seoses Ukraina ja Moldova Vabariigi tihedama kaasamisega transpordiühenduse lepingu töösse; Serbia on siiski märkinud, et Serbia valitsusel ei ole praegu ametlikku seisukohta vaatlejate täisliikmesuse kohta transpordiühenduse lepingus. Vastav seisukoht määratakse kindlaks pärast seda, kui on kehtestatud ELi ametlikum lähenemisviis Ukraina ja Moldova Vabariigi võimalikule ühinemisele transpordiühenduse lepinguga.

2023. aastal toimunud kahepoolse teabevahetuse käigus esitasid komisjoni talitused Ukrainale ja Moldova Vabariigile Kagu-Euroopa osalisriikide esialgsed seisukohad vaatlejate väljavaadete kohta saada täisliikmeks. Komisjoni talitused mainisid ka võimalikku finantsmõju (st rahaline osalus transpordiühenduse lepingu eelarves). Ukraina ja Moldova Vabariik väljendasid nende mõttevahetuste käigus suurt huvi ühineda transpordiühenduse lepinguga täisliikmetena.

Lisaks avaldas komisjon tagasisidekorje, mis kestis 6. novembrist kuni 4. detsembrini 2024. Komisjon sai tagasisidekorje käigus ühe anonüümse vastuse, mis väljendas üldist toetust algatusele integreerida naabruskonna transpordivõrke, kuid milles rõhutati, et tihedamat koostööd tuleks kaaluda ainult selliste partneritega, kes juba teevad tihedat koostööd Euroopa partneritega.

- **Mõju hindamine**

Soovitus ei kohusta komisjoni võtma praeguses etapis ühtegi konkreetset seisukohta, kuna see sisaldab üksnes soovitust lubada alustada läbirääkimisi Kagu-Euroopa osalisriikide ning Ukraina ja Moldova Vabariigiga. Läbirääkimised puudutavad juba olemasoleva rahvusvahelise lepingu tehnilist laadi sihtotstarbelisi muudatusi ning lepingu laiendamist Ukrainale ja Moldova Vabariigile. Läbivaatamisprotsessi tulemused tehakse kindlaks pärast rahvusvahelisi läbirääkimisi kolmandate riikidega. Ukraina ja Moldova Vabariigi kavandatav ühinemine transpordiühenduse lepinguga põhineb selgel poliitilisel signaalil Euroopa Ülemkogult, kes on andnud neile riikidele ELi kandidaatriigi staatuse ja alustanud nendega

ametlikult ühinemisläbirääkimisi. Lisaks nõutakse transpordiühenduse lepingu artiklis 42, et kõnealune leping tuleb läbi vaadata viis aastat pärast selle jõustumist. Komisjon võtab vastu soovituse nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada eesmärgipäraseid läbirääkimisi. Seetõttu ei ole ametlik mõju hindamise protsess põhjendatud.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Käesolev algatus järgib täielikult Euroopa Liidu põhiõiguste hartat.

4. MÕJU EELARVELE

Kuigi mõju ELi eelarvele on piiratud, võib ELi iga-aastane toetus transpordiühenduse lepingule suureneda kuni 34 % (s.o 0,8 miljonit eurot), sõltuvalt piirkondlike partnerite vastavate panuste arvutamist käsitlevate läbirääkimiste tulemustest, ning hõlmab 0,2 miljoni euro suurust ühekordset alginvesteeringut.

Vastavalt transpordiühenduse lepingu artiklile 35 kaetakse transpordiühenduse eelarvest üksnes tema organite toimimiseks vajalikud tegevuskulud.

Vajaliku eelarve ja inimressursside mõju mitmeaastasele finantsraamistikule on üksikasjalikult kirjeldatud soovitusele lisatud finantsselgituses.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Läbirääkimised peaksid algama 2025. aastal.

- **Soovituse sätete üksikasjalik selgitus**

Artikkel 1 sisaldab volitust pidada liidu nimel läbirääkimisi transpordiühenduse lepingu läbivaatamist käsitleva rahvusvahelise lepingu üle.

Artiklis 2 sätestatakse, et läbirääkimisi tuleks pidada otsuse lisas esitatud nõukogu läbirääkimisjuhiste alusel.

Artiklis 3 on sätestatud, et läbirääkimisi peetakse konsulteerides erikomiteega.

Artikliga 4 nähakse ette, et otsus on adresseeritud komisjonile.

- **Läbirääkija valik**

Kuna läbirääkimised kuuluvad eranditult muu kui ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonda, tuleb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõike 3 kohaselt määrata läbirääkijaks komisjon.

Soovitus:

NÕUKOGU OTSUS,

millega antakse luba alustada läbirääkimisi transpordiühenduse lepingu läbivaatamise üle

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91 ja artikli 100 lõiget 2 koostoimes artikli 218 lõigetega 3 ja 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis transpordiühenduse lepingu nõukogu otsuse (EL) 2017/1937[15] alusel. See kiideti liidu nimel heaks 4. märtsil 2019 nõukogu otsusega (EL) 2019/392[16]. Leping jõustus 1. mail 2019.

(2) Transpordiühenduse leping edendab liidu ning Albaania Vabariigi, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia Vabariigi, Kosovo,[*] Montenegro ja Serbia Vabariigi (edaspidi „Kagu-Euroopa osalisriigid“) vahelise transpordivõrgu arendamist maantee-, raudtee-, sisevee- ja meretranspordi valdkonnas ning põhineb Kagu-Euroopa osalisriikide transporditurgude järkjärgulisel integreerimisel liidu transporditurga liidu õigustiku asjakohaste sätete alusel.

(3) Transpordiühenduse lepingu artiklis 42 on sätestatud, et leping vaadatakse läbi iga lepinguosalise taotluse korral ning igal juhul viie aasta möödumisel selle jõustumisest.

(4) 2024. aasta jaanuaris loodi töörühm, et pidada ettevalmistavaid kõnelusi transpordiühenduse lepingu läbivaatamise teemal. Töörühm koosnes komisjoni, liikmesriikide, Kagu-Euroopa osalisriikide ja praeguste vaatlejate esindajatest. Töörühm on lõpetanud arutelud transpordiühenduse lepingu ajakohastamise vajaduse üle.

(5) Märkimisväärseid edusamme on tehtud transpordiühenduse tugevamaks koostööks Ukrainast ja Moldova Vabariigist pärit vaatlejatega.

(6) Liit peaks osalema transpordiühenduse lepingu üle peetavatel läbirääkimistel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Komisjonile antakse volitus pidada liidu nimel läbirääkimisi transpordiühenduse lepingu läbivaatamist käsitleva rahvusvahelise lepingu üle.

---

15 Nõukogu 11. juuli 2017. aasta otsus (EL) 2017/1937 transpordiühenduse asutamise lepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 278, 27.10.2017, lk 1).

16 Nõukogu 4. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/392 transpordiühenduse asutamise lepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 71, 13.3.2019, lk 1.)

* See nimetus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

Artikkel 2

Läbirääkimisjuhised on esitatud lisas.

Artikkel 3

Läbirääkimiste käigus konsulteeritakse [erikomiteega, mille nime lisab nõukogu].

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja